

KOMŞULAR ve DÜŞMANLAR

**FİLİSTİN VE İSRAİL'DEKİ
ARAPLAR VE YAHUDİLER
1917-2017**

IAN BLACK

Pegasus Yayınları: 2020

Tarih: 13

Komşular ve Düşmanlar
Filistin ve İsrail'deki Araplar ve Yahudiler, 1917-2017

Ian Black

Özgün Adı: Enemies and Neighbours

Arabs and Jews in Palestine and Israel, 1917-2017

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan

Editör: Kemal Küçükgedik

Düzeltili: Halûk Kürşad Kopuzlu

Sayfa Tasarımı: Ezgi Gültekin

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık

Sertifika No: 11946

Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A

Bayrampaşa/İstanbul

Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Aralık 2018

ISBN: 978-605-299-576-1

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2018

Copyright © Ian Black, 2017

Orjinal baskısı Enemies and Neighbours adıyla İngilizce olarak yayımlanmıştır.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Ajans aracılığıyla
Felicity Bryan Literary Agency'den alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler
Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil,
optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz,
çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han

No: 11/9 Taksim / İSTANBUL

Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46

www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

 pegasusyayinlari pegasusyayinevi pegasusyayinlari

İçindekiler

<i>Fotoğrafların Listesi</i>	vii
<i>Haritaların Listesi</i>	ix
<i>Dil Konuları</i>	xvii
<i>Önsöz</i>	xix
Giriş	I
1. 1917	11
2. 1882-1917	18
3. 1917-1929	35
4. 1929-1936	59
5. 1936-1939	67
6. 1939-1945	84
7. 1945-1949	95
8. 1949-1953	118
9. 1953-1958	135
10. 1958-1967	146
11. 1967	161
12. 1968-1972	185
13. 1973-1977	201
14. 1977-1981	214
15. 1982-1987	227
16. 1987	241
17. 1988-1990	260
18. 1990-1991	268
19. 1992-1994	280
20. 1995-1999	298
21. 1999-2000	319

22. 2000-2002	333
23. 2003-2006	348
24. 2006-2009	364
25. 2009-2014	379
26. 2015-2017	403
Sonuç	418
<i>Teşekkür</i>	429
<i>Notlar</i>	431
<i>Seçme Kaynakça</i>	495
<i>Dizin</i>	515

Fotoğrafların Listesi

1. Theodor Herzl Filistin'de, 1898. (Copyright © Imagno/Getty Images)
2. Haim Weizmann ve Siyonist Komisyon, 1918.
3. Filistinlilerin Protesto Gösterisi, 1929.
4. Müftü Hacı Emin el Hüseyini, 1930. (Copyright © National Photo Collection of Israel)
5. Yafa Limanı, 1933. (Copyright © Zoltan Kluger/National Photo Collection of Israel)
6. Kibbutz Hanita, 1938. (Copyright © Zoltan Kluger/National Photo Collection of Israel)
7. Yahudi yerleşimciler ve Arap komşuları. (Copyright © Zoltan Kluger/National Photo Collection of Israel)
8. Abdülkadir el Hüseyini'nin cenazesi, 1948. (Copyright © National Photo Collection of Israel)
9. İsrail'in Bağımsızlık İlanı, 1948. (Copyright © Zoltan Kluger/National Photo Collection of Israel)
10. Filistinli mülteciler 1948. (Copyright © Bettmann/Getty Images)
11. Jewish immigrants in Jaffa, 1949. (Copyright © Zoltan Kluger/National Photo Collection of Israel)
12. İsrail askerleri poz veriyor, 1956.
13. Moşe Dayan El Halil'deki Atababalar Mağarası'nın Arap bekçisiyle birlikte, 1967. (Copyright © Moshe Milner/National Photo Collection of Israel)
14. Nablus'ta tutuklanan Araplar, 1969. (Copyright © Moshe Milner/National Photo Collection of Israel)
15. Yom Kippur Savaşı, 1973. (Copyright © Ron Frenkel/National Photo Collection of Israel)
16. Yaser Arafat BM Genel Kurulu'nda konuşuyor, 1974. (Copyright © Bettmann/Contributor)
17. İsraili yerleşimciler kutlama yapıyor, 1975. (Copyright © Moshe Milner/National Photo Collection of Israel)
18. Bir terör saldırısında ölen İsraililerin cenazesi, 1980. (Copyright © Herman Chanania/National Photo Collection of Israel)

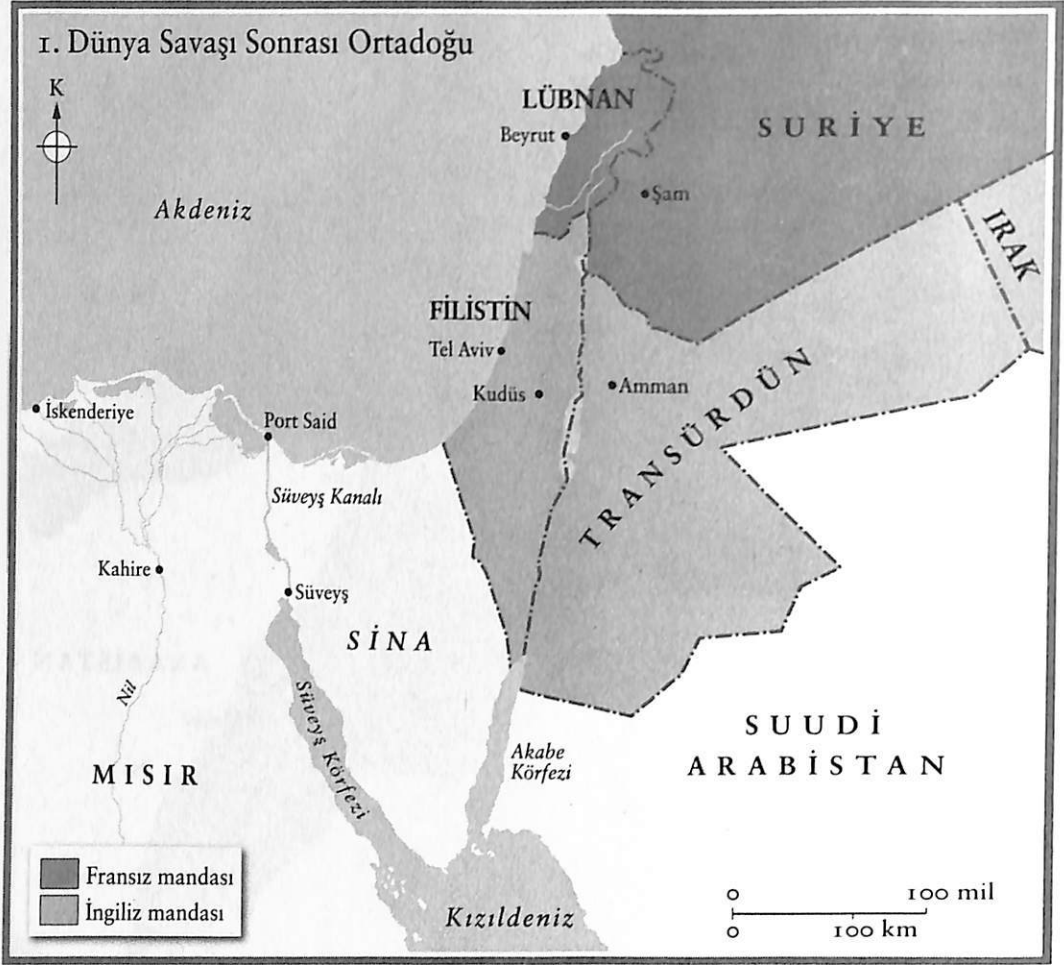
FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ

19. Ariel Şaron Lübnan saldırısı sırasında, 1982. (Copyright© Bettmann/Getty Images)
20. Nablus'ta ayaklanma, 1988. (Copyright © Nati Harnik/National Photo Collection of Israel)
21. El Halil'de tutuklanan Filistinliler, 1990. (Copyright © Nathan Alpert/National Photo Collection of Israel)
22. Hamas lideri Şeyh Yasin Gazze'de mahkemede, 1990. (Copyright © Yonathan Torgovnik/National Photo Collection of Israel)
23. İki Filistinli köylünün cenazesi, 1990. (Copyright © James Lukoski/Getty Images)
24. Yaser Arafat İzak Rabin ve Hüsnü Mübarek'le görüşüyor, 1994. (Copyright © Barry Iverson/Alamy)
25. Kudüs'teki otobüs saldırısı, 1996. (Copyright © Avi Ohayon/National Photo Collection of Israel)
26. Ehud Barak'la Yaser Arafat Erez Geçiş Noktası'nda 1999. (Copyright © Avi Ohayon/National Photo Collection of Israel)
27. Ariel Şaron Tapınak Dağı'nı ziyaret ediyor, 2000. (Copyright ©AWAD AWAD/AFP/Getty Images)
28. Tanklar Cenin'de, 2002. (Copyright © National Photo Collection of Israel)
29. Mervan Barguti mahkemede, 2002. (Copyright © Moshe Milner/National Photo Collection of Israel)
30. Cenin'de tutuklanan Filistinliler, 2002. (Copyright © NationalPhoto Collection of Israel)
31. Hamas Gazze'nin denetimini ele alıyor, 2007. (Copyright © Hatem-Moussa/AP Photos)
32. Olmert, Abbas ve Bush Annapolis'te, 2007. (Copyright © Avi Ohayon/National Photo Collection of Israel)
33. Batı Şeria ayırım duvarı, 2010. (Copyright © Rostislav Glinsky/123RF)
34. İsrail askerleri Kalandiye'de, 2012. (Copyright © Ryan Rodrick Beiler/Alamy)
35. Gazze'deki yıkım, 2015. (Copyright © Thomas Coex/AFP/Getty Images)
36. Filistinliler Trump posterine ayakkabı fırlatıyor, 2017. (Copyright© Mussa Qawasma/Reuters)

Haritaların Listesi

1. Osmanlı İmparatorluğu 1878–1914
2. Birinci Dünya Savaşı Sonrası Ortadoğu
3. BM Paylaşım Planı, 1947 ve BM Ateşkes Hattı, 1949
4. İsrail ve işgal altındaki topraklar
5. Büyük Kudüs ve Eski Kent
6. İsrail ve Batı Şeria ayırım duvarı, 2016

1. Dünya Savaşı Sonrası Ortadoğu

BM Paylaşım Planı, 1947,
ve BM Ateşkes Hattı (Yeşil
Hat olarak da bilinir), 1949

“Dünyadaki en çetin ve karmaşık çatışmalardan biri hakkında keskin görüşünü mutlak tarafsızlığıyla birleştiren sıra dışı bir kitap. Black Filistinlilerin ve İsraililerin seslerini eşit şekilde yakalayabilmiş ve liderlerini eşit şekilde sorumlu tutuyor. İnanılmaz bir başarı.”

Prof. Dr. Eugene Rogan, *Araplar* kitabının yazarı

Otuz yılı aşkın bir süre boyunca Ortadoğu’da *Guardian* için muhabirlik ve editörlük yapan Ian Black’ten, Filistin’de yaşanan savaş, işgal ve çatışmalar üzerine kapsamlı, nihai ve dengeli bir kitap.

Osmanlı İmparatorluğu’nun son döneminde Kutsal Topraklar’a ilk gelen siyonistlerden başlayan yazar, çok geniş kapsamlı kaynaklardan yararlanıyor: gizliliği kalkmış belgelerden sözlü tarihe ve kendisinin yaptığı gözlemlere. Modern dünyada her iki taraf için de en kutuplaştırıcı çatışmalardan birinin kilometre taşlarını gözler önüne seriyor.

Birinci Dünya Savaşı’nın üçüncü yılında kaçınılmaz bir çatışmanın tohumları ekildi: Kudüs Valisi İzzet Paşa, İngiliz birliklerine teslim oldu ve Dışişleri Bakanı Lord Balfour “Yahudi halkı için bir anayurt” kurulmasına sıcak bakan bir bildiri yayımladı. *Komşular ve Düşmanlar*, 30’lardaki Arap isyanını, Nazilerin soykırımının uzun soluklu yankılarını, İsrail için bağımsızlık, Filistin için Nakba’yla sonuçlanan 1948 savaşını, Altı Gün Savaşı’nın lanetli zaferini ve Filistin’in tekrar uyanışını, birinci ve ikinci intifadayı, Oslo Anlaşmalarını ve diğer tüm barış görüşmelerini detaylarıyla izliyor. Elli yıl süren işgal, yerleşimler ve Batı Şeria duvarından sonra iki devletli çözüm umutlarının nasıl tükendiğini ve gelecekte bölgeyi nelerin beklediğini araştırıyor.

Tarihi ve siyasi analizi son derece okunaklı bir şekilde birleştiren *Komşular ve Düşmanlar*, halen Ortadoğu siyasetini ve diplomasisini domine eden bir tarihin en derin gerçeklerini korkusuzca açıklıyor.

“Yıllarca İsrail ve Filistin’de gazetecilik yapan Ian Black, deneyimlerinden de faydalanarak Filistin’deki yüz yılı aşan çatışmayı anlatıyor. Bu çatışmanın neden hâlâ devam ettiğinin ve edeceğinin adaletli bir anlatısı.”

Prof. Dr. Rashid Khalidi, Columbia Üniversitesi

“Sürükleyici bir kitap... Can alıcı detaylarla dolu ve bir solukta okunuyor. Bölgede yaşanan olaylara odaklanmış. Barış görüşmelerinin sonuçsuz çıkmasının bütün sorumluluğunun Filistinlilerde olduğu görüşünü yerle bir ediyor.”

New York Times (Editörün Seçimi)

www.pegasusyayinlari.com

ISBN: 978-605-299-576-1

9 786052 995761

